

HASAN PİR

ANALİZ

Hasan PİR

Allah'ın insanlara lütfettiği nimetlerden biri de "akıl" dır. Kendisine verilen akı beğenmeyen, az oldu, çok oldu diyen birini görmek mümkün değildir. Yani herkes kendisine verilen "akıl" dan memnundur. Bunun en güzel delili ise hiç kimsenin aklından şikâyetçi olmamasıdır. İnsanlar akıllarından şikâyetçi olmasalar bile, gerçek şudur ki, herkesin aklı seviyesi, aklı özellikleri farklı farklı yaratılmıştır. Çünkü, ilahi imtihan bunu gerektirmektedir. Akıl da, diğer tüm nimetler gibi, bir imtihan sebebidir. İnsanoğlu kendisine verilen her nimet gibi aklından da hesaba çekilecek ve bu nimeti nasıl kullandığının ve nerelerde kullandığının hesabını verecektir. Akıl; insanlara diğer yaratıklar yanında farklı bir üstünlük katmıştır. Yaratıldığını, varlığını, eşyayı akı sayesinde idrak eden insan, geleceğe ait plan ve projelerini de akı sayesinde yapar. Dinî kaynaklar, kulluk imtihanın şartlarından birisini "akıl duyusuna" sahip olmak olarak tanımlamaktadırlar. Bunun diğer bir ifadesi akı olmayan, yani deli olan insan için kulluk imtihanı yok demektir. Akıl, insan için çok önemli bir zenginlik kaynağı olmasına rağmen, aklın, gerçeklere ulaşmadaki gücünün ve yeterliliğinin ne olduğu konusu insanlık tarihi boyunca hep tartışma konusu olmuştur. "Akıl" tek başına insana yeter bir kaynak ve zenginlik midir? Tek başına akıl insan için yeter bir rehber midir? Dini kaynaklar, aklın; "benlik duygusu" ile insana verildiğini ve bu verilmiş adının "emanet-i kübra" olduğunu söylemektedirler. Allah; "ene – benlik" duygusunu insana vererek onu kendisine muhatap kılmış ve benlik duygusu ile beraber de akı, düşünmeyi, sevmeyi, korkmayı, şehvi duyguları insana vererek insanı büyük bir imtihana tabi tutmuştur. Akı "bir cep feneri" olarak gören âlimlere göre, akıl tek başına "Hakikat"ı aydınlatamaz ve kavrayamaz. Aklın "Hakikat"ı kavrayabilmesi için mutlaka Yaratıcı'dan gelen bilgilere ihtiyacı vardır. Aklın yaratıcısı olan Allah, ilk insanı yarattığı andan itibaren insanlara hep rehber peygamberler göndermiş ve bu peygamberler vasıtasıyla gönderdiği

mesajlarla ve ayetlerle aklın önünü açmıştır. İnsanlığa 124 bin peygamber gönderilmesinin altında yatan gerçek budur.

Aklın tek başına yaratılış sistemini çözülmesi mümkün değildir. Yaratılış sistemini ancak Allah bilmektedir. Ve Allah da peygamberleri vasıtasıyla bu sistemin bazı özelliklerini insanlara bildirmiştir.

Aklın en önemli işlevlerinden birisi; gözün gördükleri ile görünmeyenler arasında kıyaslamalar yapabilmesidir. Örneğin basit bir iğnenin bile ustasız yapılmayacağını akıl anlayacak güçte yaratılmıştır. Bir çiçeğin, bir gülün, bir yumurtanın yapılışındaki sanatı ve ilmi gören akıl, bunların hepsinin bir ustası olduğunu kıyas yaparak bulur. Ama, bu usta kimdir? Sorusuna cevap bulmak için ise, Allah'ın gönderdiği peygamberlere muhtaçtır.

Peygamberler silsilesi aklın en büyük yardımcısı olmuş, akılları altından kalkamayacakları büyük bir yükten kurtarmıştır.

Peygamberimiz Hz. Muhammed'le (a.s.v.) tamamlanan peygamberler silsilesini oluşturan 124 bin peygamberin tümü akıl sahibi insanlara hep aynı mesajı vermişlerdir, "Allah vardır. Allah birdir. Ölüm sonraki yeni bir hayat vardır. Ahiret vardır. Haşir vardır. Cennet ve cehennem vardır."

İnsanı insan eden "akıl" nimetinin en birinci imtihanı ise; Allah'ın varlığını ve birliğini kabul etmesi ve "Yüce hakikat" karşısında kendisini "cep feneri" olarak görüp, gerçek hakikatleri anlamak için Allah'ın gönderdiği "vahiy" bilgi zenginliğine ve "sonsuz nur " a kendisini teslim etmesidir.

Güzel günler dileğiyle.